

jenje zverjadi (ali se naj glešta zajec bolj ali pa lesica?) in še drugo lahko je razdvojila kmeta in gozdnarja. Ali priti mora doba, da odjenjata oba, drug drugemu, na korist, saj je škoda vidna in občutljiva, če se ne najde meja, na kateri si podasta roke.

Da je še mogoče v tem oziru, to je, če se premišljeno odkaže zemljišču tisto opravilo, za katero ga storé lega in druge razmere pripravno, precej napredovati, to se v novem času več ali manj srečno dokazuje.

V prihodnje bo pač še bolj, kakor kedaj treba, da si stavi to vprašanje veliko posestvo pa tudi postavodaja — vprašanje, kako se da napraviti koristno razmerje med lesom in poljem, vodo in kmetovanjem. Za les govori to, da se, če ga človek dobro glešta, splačuje, ne pa tako polje, če se za-nj preveč seka v lesu. Les je za polje potreba, pomanjkanje lesu mu dela veliko škodo.

Vprašanje tedaj: Ali les ali polje? ni po takem prazno, treba ga bo premisliti. Računimo le deset let nazaj, kaj več nese, polje ali les, se ve, pri enaki meri, pa se lahko prepričamo, da je dobiček iz lesa čedalje večji, dobiček od polja pa se manjša. Kjer je tedaj lega zemlje taka, da ugaja lesu, kaže jo izpremeniti po času v les, prave škode se ni iz tega bati.

Les varovati je tedaj sila imenitno za vsakega posestnika, to pa še tem bolj, ker je voda in celo prst v najožji zvezi z lesom. Znano je, da les upliva na toploto; če se les poseka, čisto lahko je mogoče, da postane v takih krajih ali prevelika vročina ali pa tudi prevelika mrzlot. Nasledek tega pa je, da izumrjô v takih krajih nekatera zelišča, nasadi itd., ki so do onih mal veselo rasla. Nič manj pa ni tudi resnica to, da izdihava listje, ki ga je v lesih na jezera, mokroto; vsled nje pa so potlej radi rahli in kratki deži; koliko pa so ti vredni za polje, vemo vsi, posebno tudi v naših krajih, kjer rada suša pritiskuje.

Ali še več, le v lesih zbêra se voda, ki pade v dežju, počasi in se steka v potoke, reke, jezera. Kjer je toraj gosto lesovje, tam ni lahko naglih povodnji, pa tudi hudih ur ne prihaja v tolikem številu in plazov, o katerih se bere toliko v naših časih, ne godi se z lehka veliko, pač pa se prst gnoji, rekel bi, sama in človek si jo obrne lahko v prid tudi za polje. Se vé, da v tem ne smemo pravih mej prestopiti.

Čudovito je, kako les sam za-se skrbi in se obnavlja iz svoje moči, da mu le človek ne dela ovêre. Pač si ga smemo obračati v korist, toda pametno; če pa sežemo v tem dalje, kakor je prav, napravimo škodo sebi ali gotovo svojim potomcem. Mi torej prav iz srca želimo, da se tam, kjer še je lesa kaj, tisti obdrži in kar je le možno, obvaruje; kjer pa zemlja ne kaže

več za polje, ali kar je še gosteje, za vinograd, tam se naj skrbi, da se nasadi les, tako drevje, kakor je ravno za dotično zemljišče pripravno.

Dober jesih.

Da boš imel dober jesih iz jabelk, pazi prvič na to, da ga ne boš djal v preveč hladno shrambo, temveč deni ga v tako shrambo, kjer bo zmiraj imel 15 do 20 stopinj toplote, drugič moraš čep v sod zmiraj odprt imeti.

Sejmovi. Dne 28. decembra v Orežju pri Brežicah, v Stradnu, v Vitanju; dne 31. decembra v Gradcu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Boj v deželnem zboru.) Tako hudo se že zdavna niso sprijeli nemški liberalci pa naši poslanci v deželnem zboru, kakor se je to zgodilo v sredo, dne 15. dec. Na dnevnem redu je bilo ustanovljenje profesure za verozakon po slovenščino skupaj. Kdor pozna razmere, vedel je h krati, da deželni odbor to nasvetovaje ni imel koristi Slovencev v mislih, enega ali morebiti več slovenskih profesorjev bi na ta način lahko spravili s Ptujске gimnazije. Za to je poslanec za Ptujsko skupino, g. Božidar Raič nasvetoval, naj bi se slovenščina s profesuro za stare jezike združila; odkrivaje še skrivni namen dež. zboru, je temu prav gorke dajal. Na to se vzdigne dr. Ausserer, češ da že dež. odbor s svojim predlogom, naj se sploh profesura za slovenščino ustanovi, Nemcem stori krivico, kajti Ptuj je nemško mesto, v njem mora tudi vse nemško ostati. Grdo pa še prime potem mož, ki se mu že pozna na nosu, čegava kri da teče v njegovih žilah, dr. Heilsberg, g. Raiča ter ga zove renegata, to pa mu je zato, ker se ne piše več Reich, ampak Raič. Čudno, njemu pa bi menda nihče ne rekel, da je renegat, čeprav bi se ne pisal Heilsberg, ampak Heikeles ali enako, kajti tako bi se le prav po svojem pokolenju pisal. V očigled brezobzirnosti, kakor jo kaže deželni zbor s svojim odborom vred, bi za Slovence le kazalo, ko bi namesto v deželni skrbi bila gimnazija na Ptuj u skrbi države. To je tudi ces. svétnik g. Jerman nasvetoval, ali deželni zbor je tudi ta nasvet zavrgel, prav kakor je zavrgel nasvet Raičev. Tedaj ostane pri tem, da se razpiše profesura za verozakon pa slovenščino skup. Pri seji dne 18. decembra bila je zopet huda vojska. Najprej že med liberalcem dr. Reicherjem pa med konservativnim Nemcem Bärnfeindom, potlej pa je še nemški liberalac Posch tudi slovensko ljudstvo grdo napadel, naši poslanci so na to po g. dr. Dominkušu naznanili, da se ne vdeležijo več dež. zbora, če se razžaljivec slov. naroda ne pokara. Dež.

glavar, Borlski grof Wurmbrandt, je sicer menil, da Posch ni Slovencev žalil, ta pa je svoje besede sam nekako raztolmačil, da bi v njih ne bilo razžaljenja. Besede so pač besede. Na zadnje, ko se je burja vlegla, poročal je g. dr. Radaj, naj bi se za vinorejsko šolo v Mariboru zemljišča nakupilo, ker mu ga je postalo treba. G. K. Hausnerjevo v Koroškem predmestju bi za to prav kazalo. V to je dež. zbor tudi privolil. Stalo bo deželo kacic 20.000 gld.

Iz Maribora. (Domači večer čitalnice. — Župan v zadregi.) Zimski čas porablja naša čitalnica v to, da se ob posebnih večerih zberó narodnjaki s svojim družinami na pošteno domačo zabavo. Zadnjo nedeljo so tako, letošnjo zimo prvo, imeli. Vspored se je izvršil točno, prav kakor so nam ga bili v zadnjem listu „Slov. Gosp.“ naznanili. Godba in petje se je vrstilo v lepem redu, predsednik čitalnice, g. dr. Vipavc, je pozdravil navzoče še posebno z ozirom na to, da se izražuje namen in pomen čitalnice najbolj v tem, da se družina po domače, domačem petju in govoru lika. Če stori čitalnica to, ustreza svojim namenom najbolje, čitalnica Mariborska naj torej ostane zmerom na tem stališču, kar je v njegovih močeh, stori on rad, narodne družine pa mu naj ne odrekó podpore! — Deklamacija gce. Božene Srnceve je bila izvrstna in je kazala, da vlada v Srncevi družini izboren narodni duh. Vdeležil se je tega večera tudi g. drd. Dečko iz Celja, ki je prišel slučajno takrat v Maribor, čitalničarji so ga vidno z veseljem sprejeli. — Volitve, če imajo tudi dober izid, vzgrede tako gladko izpod rok, kakor si kdo ne zunanjem sodeč misli. Velika večina je letos po Mariboru in po ostalih mestih in trgih, ki volijo z njim poslanca za drž. zbor, izbrala si dr. Ausserer in bil je neznansko trušč vsled tega v den volitve po našem mestu. Ali zdaj, ko je šlo vse to plačati, se je lice nekaterim gospodom, ki so si ga tačas bili samega veselja za pedenj raztegnili, sila nagrbančilo, kar na mah so se drug za drugim jeli braniti plačila, na katero jih je naš župau dr. Duhatsch opomnil. Nihče pač ne plača rad, če gre tudi za to, da se reši — nemščina.

Iz Veržeja, 15. grudna 1885. (Spominki od volitve.) V zadnji številki „Slov. Gospodarja“ oglasil se je vrli narodnjak iz Pristave z žalostnimi spominki na ravno dovršene občinske volitve v Ljutomerskem trgu. Opominja nas na geslo „svoji k svoji m.“ Mi Verženci smo se tega gesla uže davno poprijeli in vidimo, da so taka načela nam Slovincem le v prid. Pogledjte Vi, gospodski Ljutomeržani, kako sladko se pri nas narodna pesen poje in kako redki so pri nas tisti, kateri naš jezik in naš narod smesijo! Kaj je uzrok temu? Odgovor je celo kratek, lep in razumljiv: Mi nismo tiste lačne

srake, katere site krmijo in pri nas mora vsak tako plesati, kakor mu mi zagodemo. Ali je nam potrebno okoli tistih plaziti, kateri nas zati-ravajo, kedar za naše pravice gre in koji le od nas živijo? Take baže ljudi mi na čisti zrak devljemo, kakor bučele lene trote. Ne pajdašimo se tedaj več s totimi troti, ker če jim mi več ne bomo nosili, bodo postali tenki in medli, kakor muhe v spomladi. Nemški časniki se zelo širokoustijo, da je Ljutomer po sedajni volitvi celo nemškutarsk in v to večno slavo navajajo tudi imena vseh teh prajzovskih generalov. Med temi imeni najdemo tudi gospodá Zemljiča. Kako pa ta gospod v to družbo pridejo, ali se jim ne zdi „čudno“? V isti številki „Slov. Gospodarja“ Ljutomeržan piše, da naš gospod sodnik lepo slovenski govori. Prav, za tega voljo ga tudi mi ne grajamo; ali mi želimo, da so tudi zapisniki, koji se pri sodnji s slovenskimi strankami delajo, slovenski pišejo. To pa se v Ljutomeru ne godi in dopisnik tega članka je pripravljen to trditev dokazati. Kmet je letos pri ces. kralj. okrajnem sodišču v Ljutomeru vložil slovensko tožbo in gospod sodnik so rekli, da tega prè nikdo ne razume, ker je prè latinsko. Tudi to trditev je dopisnik pripravljen dokazati. Ali se tedaj lahko reče, da nekdo nad strankami stoji? Zapomni si, ljubi Ljutomeržan: Pred večerom se ne hvali celi den!

Kačenc.

Iz Vuhreda. (Svečanost.) V nedeljo, 13. t. m. je bil za Vuhred zopet veseli dan. V soboto večer sta se namreč iz Maribora pripeljala č. g. kanonik Herg z g. prof. Ribarjem, da se v nedeljo nova stranska oltarja blagoslovita. Na kolodvoru sta bila pričakovana od č. g. župnika, g. Pahernika in nekaj faranov, katerih število se je pozneje v cerkvi pri blagoslovu jako pomnožilo. V nedeljo so č. g. kanonik ob 6. uri peli levitirano sv. mešo, ob desetih pa so bili spremljani od č. g. nadžupnika Mraz a, g. Ribar-ja, g. župnika Antonškega in domačega v krasno cerkev, ktera je bila polna pobožnega ljudstva, k blagoslovljenju oltarjev. Med blagoslovljenjem in med levitirano sv. mešo, katero so č. g. Ribar brali, so šolarji v obilnem številu lepo svetili, da se je marsikateremu lesketala vesela solzica. Po blagoslovljenju so č. g. kanonik imeli gauljivo pridigo, katera je pobožnemu ljudstvu globoko v srce segala in nam nepozabljiva ostala. Na koncu božje službe se je zapela hvalna pesem: „Tebe Bog“ v ponižno zahvalo za prejete milosti in dobrote. S tem blagoslovljenjem je končana cerkvena svečanost v novi cerkvi, katera je krasno okinčana s 4 oltarji, pridržnico, križevim potom, orgljami, steklenim svetilnikom in stoli, vse je v gotičnem slogu in je 5270 gld. stalo. Krasna je nova cerkev zvonaj, lepša pa notraj, da ji veljajo besede sv. pisma: „Kako

lepa so Tvoja prebivališča, o Gospod vojskinih trum". Altarje in pridružnico je napravil g. Čuček prav lepo in okusno, za česar voljo se cerkvenim predstojništvom priporoča. Pri veselem obedu v farovžu so se slišale razne mične zdravice, med katerimi je o č. g. kanoniku Kosarju izrečena kateri zaradi bolezní niso mogli priti, vsem jako dopadla. Konečno izreče cerkveno predstojništvo č. g. kanoniku Herg-u, profes. Ribarju in čč. gg. duhovnom za trud, vsem dobrotnikom pa za mile darove hvaležno: „Bog plati na veke!“

Iz Ljutomera. (Čujte, kaj žganje dela!) V lepi tukajšnji okolici so se žalibog ljudje lotili piti smrdljivi spirit, in nič ne pomislijo na žalostne nasledke te strupene pijače. Kdo bi zamogel vse nezgode, ki jih prinese žganjepitje prebrojiti? Koliko jih živi po norišnicah, žganje jim je možgane skuhalo; koliko jih hira na telesu, kakor senca se vlačijo; koliko jih uboža, otroci kruba stradajo in napol oblečeni hodijo, oče pa pri frakeljnu žganja poseda, in težko zaslužene krajcarje zapravlja; koliko hramov, celo srenj je smrdljivo žganje v nesrečo spravilo! In vendar ga srkajo stari in mladi, moške in žene, kakor slepi in gluhi grejo v časno in dušno nesrečo. Vidijo mnogokrat, kako grenka je zadela enega ali drugega žganjepiveca, pustiti pa nečejo žgeče pijače, pijejo jo, če bi tudi živa smrt v kozarcu sedela. Bojim se, da za kakih 50 let ne bo več najti zalega fanta, kakoršnji so do zdaj bili, mesto teh bodo same pokveke in buteljni. Skušnja to uči. Kjer se ljudje z žganjem pobratijo, na duhu in telesu pojemati začno, in nesreča se med žganjepiveci najraje zdržava. To vidimo tudi iz te-le prigodbe. Na kvaterno soboto tega meseca so delavci v logu na Grizeršaku bukve za drva podirali. Eden delavec se je mesto zajuterka žganja napil. Drevo so močno podsekali, začelo je pokati, tovarši unega opominjajo in svarijo, naj beži, on pa se jim posmehuje, poskakava, ter pravi: še zamorem preje firtelj žganjice izpiti, kakor bo drevo padlo, v tem trenutku pa zabrešči, bukev se podere, žganjicarja zasači, ter mu nogo pri kolenu zdrobi, za kake ure potem umrje. Žganje ga je potegnulo pod grudo. Žganjicarji zapomnite si to!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ministerski predsednik, grof Taaffe, je bil v vratu vzhlel, ali kakor se nuzanja, odlegla mu je bolezen že precej. — Za Dalmacijo imenovali so svitli cesar fml. Ljud. barona Cornarota za ces. kr. namestnika. Hrvatom bo težko ugajal, kajti po svojem rodu je Vlah, ti pa po navadi niso prijatelji Hrvatov. — Da deželni zbor v Gradcu ne gleda toliko na koristi dežele, kolikor pa na želje pretira-

nih Nemcev, to se razvidi zopet iz resolucije, katero mu hoče odsek za poduk nasvetovati. Nič manj, kakor popolno ponemčenje slovensk. ljudstva se v njej zahteva: ultranemško društvo v Gradcu se je navlašč za to bilo uni den zbralo ter je tako početje z vso germansko oholostjo od dež. zbora terjalo. Vidi se lahko, kdo je to zborovanje velel. V soboto so se vsi deželni zbori razšli in začelo se jim bo zborovanje, kjer se to, kakor n. pr. Dalmaciji, še sploh ni sklenilo, dne 7. januarija prihodnjega leta. — V Kranjskem dež. zboru gre delo brzo naprej in posebnih težav dež. odbor ni v tem tjednu našel, ter je svoje predloge skorej brez izjeme dognal, kakor jih je sestavil. Zanima se posebno tudi za govedorejo; ta je v obče in še za druge slov. pokrajine velike važnosti. Tudi za vravnanje vodá so se dobri ukrepi vzprejeli. — Nemci na Koroskem so že znano brezobzirni. Slovencev ne poznajo, če jih niso v stanu grditi. Toda so tudi zoper konservativne Nemce brezobzirni, to so z nova pokazali, ko je bilo za to v dež. zboru šlo, ali se naj daje podpora koroškim dijakom v Gradcu ali ne. Posl. gosp. Einspieler je rekel, da mora letos zoper podporo glasovati ker so dijaki sami pokazali, da jim je ni treba. Če v adventu dajejo ples, je to znamenje, da imajo denarja, pa da ne poznajo cerkvene zapovedi. Liberalni gospodje so na to dijake tako zagovarjali, da je celo škotu dr. Funderju zamrzelo, ter so z nevoljo odšli. — V Zagrebu so obsodili dr. D. Starčeviča na tri mesece težke ječe ter mu vzeli čast doktorja pa pravico odvetništva; ravno tako sodbo so izrekli čez dr. Gržanića, oba za to, ker sta bila bana Hedervaryja s silo izgnala iz dež. zbora. — Nemci na Českem so, če je mogoče, še par stopinj huji, kakor naši nemški ali polu-nemški petelinje. Tudi njim ne diši učiti se českega jezika, v tem pa se jezé, če dobi kako mesto, na katerem je treba znanja obeh jezikov, nemščine in češčine, kak Čeh. Kar tedaj javkajo ali že v deželnem zboru v Pragi ali pa po svojih časnikih čez zateranje nemštva, to obsojuje le njih. njih duševno lenobo. — Moravski Nemci imajo v dež. zboru večino in ovržejo radi vsako volitev, katera jim ni po volji. Letos bi bili radi izvolitev c. kr. namestnika, grofa Schönborna, ovrgli in v resnici so veliko protestov zoper njo zbornali, ali sedaj so že v tem krotkeji postali, menda so jih protesti sami prepričali, da se je bila izvolitev pravilno godila. Kakor se čuti, volitve ne bodo ovrgli. — Poljaki so jeli z Rusini milše ravnati in so izmed njih enega v dež. odbor izvolili. To je lepo znamenje. Naj bi tako prijenljivost le drugod še posnemali — Na Dunaju, v spodnjeavstrijskem dež. zboru je ni zaslediti. Čehi, katerih je morebiti 100.000 v Beču, niso do novejših časov imeli tam česke šole. Pred dvema letoma so si jo na